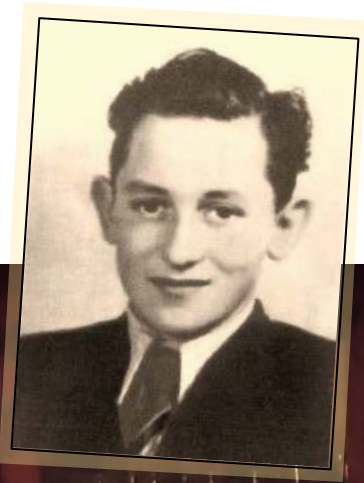

*De har
skudt Marius!*

Fortalt af Villy Jeppesen

2012

"De har skudt Marius"

FORTALT AF VILLY JEPPESEN
REDIGERET AF ELLEN BYRIEL

Der har tidligere, i årsskriftet 1993, været skrevet om Marius Jeppesen og hans skæbne. Artiklen, som var forfattet af Vibeke Nielsen hed "En dystre side af egnens liv i de 5 dystre år". Den indeholdt også en artikel fra Folkebladet Djursland skrevet af Evald Nielsen i 1985 - på årsdagen for befrielsen.

Det følgende er fra en båndoptagelse, hvor Marius' bror Villy Jeppesen fortæller historien, som han oplevede og husker den. Beretningen er gengivet dels som referat, dels med Villys egne ord.

Villy er født nede i Mosehuset den 3. august 1933. Mosehuset er beliggende i engene mellem Øster- og Vester Alling.

Hans far, som var murerarbejdsmand og mælkekusk, døde nytårsaftensdag samme år, som Villy var blevet født. Der hørte 6-7 tdl. jord til mosehuset, og Villy fortæller, at de havde alle mulige husdyr bortset fra heste og duer.

Moderen, som gik under navnet Anne i Mosehuset, tjente lidt ved at passe nogle kreaturer fra gårdene i nabolaget. For det fik hun, så vidt

Villy husker, 10-15 kr. for en sommer. Da hun blev enke, fik hun en lille pension, enkepenge, på 20-25 kr. om måneden. Så der var ikke meget at gøre med.

Der var ikke indlagt vand og lys i huset. Vand til husholdningen blev hentet på gården "Bæksvad" og tøjvask foregik med vand, som blev hentet i bækken, som kom fra et væld oppe i nærheden af "Bæksvad". Der var 6 børn, hvoraf de tre ældste var ude at tjene, da krigen begyndte. De tre mindste, som endnu var hjemme, hjalp deres mor, så godt de kunne.

Villy understreger, at de havde et rigtig godt hjem.

Den 9. april 1940 om morgenen, vågnede familien ved larmen fra de tyske flyvemaskiner. "*Hvad er da galt, hvad sker der udenfor, hvad er der da i vejen*", sagde deres mor. De sprang op og kiggede ud af vinduerne, og så der de sorte maskiner. Det gungrede voldsomt. Det var som om, at mosebunden forstærkede lyden.

Den ældste af børnene, Marius, tjente hos Søren Wittrup i Øster Alling. Han var ikke helt rask, var sløj af noget maveonde og besvimeede indimellem. Læge Gravesen tog sig af ham og gav ham noget medicin. Marius fik det bedre, og han kom derefter i bagerlære i Hørning. Sidst i 1942 kom han ud til bagermester Slotsvang på Viborgvej.

Her kom han sammen med andre unge, som havde samme indstilling til tyskerne, som han selv havde.

Blandt dem var Peter Møller fra Vorgød.

Marius kunne ikke udstå tyskerne. "*De skal ud af landet, om jeg så skal være med til at hjælpe dem ud*", sagde han.

Villy mener, at unge mennesker i dag, nok ville have den samme indstilling.

Marius og hans kammerater ville have tyskerne ud af Randers. De ville skaffe sig våben. Det skulle bl.a. gøres ved at overfalde en tysk soldat.

Sammen med Peter (og måske en mere) skulle Marius, med et koben, som var blevet holdt skjult under tøjet, slå en tysk soldat ned. Det skulle ske i gården ved restaurant Maxim, som dengang hed Ritz.

Imidlertid blev soldaten ikke såret mere, end at han kunne råbe op og tilkalde hjælp. Der kom flere soldater til, og de optog forfølgelsen af de unge mænd, som var flygtet ud mod banegården.

Marius lå gemt under en togvogn, men en banemand, som havde set ham, angav ham. Han blev taget, og som fange blev han ført til Aarhus og indsat i et kælderlokale under Universitetet.

Normalt havde Marius fri om torsdagen, og var derfor ventet hjem onsdag aften. Det var før sket, at han - sent en onsdag aften - var kommet hjem med en napoleonskage, som han selv havde bagt. Så blev alle gennet ud af sengen, for at spise napoleonskage midt om natten.

Denne aften var han også ventet, og mor kunne ikke forstå, hvor han blev af. Dagen efter, det var dagen til Mortensaften 1943, gik hun derfor op på "Bæksvad" for at ringe til bagermester Slotsvad. Beskeden hun fik der lød: *"De har taget Marius, og vi ved ikke hvor han er, men måske er han ført til Aarhus sammen med Peter"*.

Mor var helt elendig. Vi tre små forstod ikke, hvad der var sket, men vidste, at noget var helt galt.

Anne Jeppesen fik aldrig lov til at tage afsked med sin elskede søn, inden han blev henrettet af Gestapo. I sin store fortvivlelse forsøgte hun flere gange at tage sit liv. Hun døde i 1959, 65 år gammel.

Sammen med sognerådsformanden, Kr. Nielsen i Vester Alling, som kunne tysk, tog mor til Aarhus for at tale med tyskerne, og finde ud af, hvad der var sket med Marius og hvad der nu skulle ske. Om der var noget at gøre.

Da vi hentede mor ved rutebilen oppe ved vejen, kunne vi se, at det ikke var gået godt.

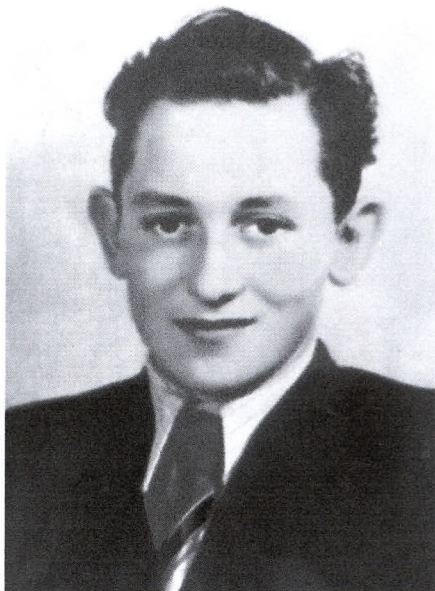
Mor græd. "Nej", sagde hun, *"det kunne ikke lade sig gøre. Og der sidder de fede gestapoer og æder rullepølseadder og drikker brændevin og øl. Jeg lagde på knæ og spurgte, om jeg da ikke kunne komme til at snakke med Marius. Men det kunne ikke lade sig gøre"*. Mor havde også sagt, at det måske var fordi Marius var syg, at han var gået med til at overfalde den tyske soldat. Men ingenting hjalp.

En lille ugestid efter var mor igen i Aarhus. Da fik vi at vide, at Marius var flyttet til Vestre Fængsel i København. Der kunne man ikke komme i kontakt med ham.

Mor tog ud til bagermester Slotsvang i Randers.

Da hun kom hjem, fortalte hun, at da bagermesteren så hende, løb han ind i bageriet og satte sig til at græde. Mor spurgte, hvad der dog var i vejen og fik det svar: *“Ja, de har skudt Marius”*.

Grunden til, at bageren var den første der blevet underrettet, var fordi det var Marius' arbejdsplads.

Marius Jeppesen

Mor var helt elendig, da hun kom hjem. Hun ville “gå i åen” - ville ikke leve længere. Vi løb efter hende, og fik hende med hjem. Det var helt galt.

Citat fra det illegale blad "Frit Danmark" 1-12-1943:

“Den unge bagerlærling, Marius Jeppesen, der overfaldt en tysk soldat og måtte dø for det, skrev lige før sin død et menneskeligt meget smukt og gribende brev til sin gamle mor i Vester Alling. Og lige så frygtløs, som han skrev, døde han.

Da den tyske officer, før henrettelsen, spurgte Marius, om han havde et sidste ønske, svarede han: *“Ja en cigaret”*. Da den var røget, tog han sin trøje af. *“Den er for god til at blive ødelagt, min bror kan bruge den”* sagde han. Derefter rettede han sig op og sagde *“Ja, så er jeg klar”*.

Brevet, som Marius' mor modtog gennem pastor Krogh, var sendt til hende af en fængselspræst.

Brevet lød:

den 22-11-1943

Elskede mor!

Min Dom i dag er Døden, du maa være god, jeg mødes jo med Far og Bedstefar Hans Peter oppe hos Jesus, jeg vil ogsaa mødes med dig Mor.

din Søn Marius

Der har været en Præst inde ved mig, jeg har været til Alters, kære Mor jeg mødes med jer i Himlen, hav det nu godt paa Jorden. Hils alle mine kære Brødre, min Elskede Søster, Familie og Venner fra din Elskede Søn, der nu gaar til Himlen til den kære Jesus. Hav det godt, jeg græder ikke. Jeg gaar roligt i Døden.

Præsten vil være til stede naar jeg tager til Himlen.

Maris Jeppesen

Liget af bagerlærling Marius Jeppesen, Vester Alling, der den 22. november blev dømt til døden og henrettet i København, er fundet i Ryvangen. Meddelelse herom er givet til hans fru moder, enke Anne Jeppesen Vester Alling i går. Det er meningen, at den unge mands lig skal føres til Vester Alling og begraves". - citat slut

Der er sidst i brevet streget noget ud med sort. Det er nok noget, som han ikke måtte sige.

Peter Møller blev også ført til København. Det siges, at de sad på en åben lastbil, og Marius' mor ville have ønsket, at de var sprunget af, så de måske havde overlevet. Men de var nok blevet skudt på stedet, mener Villy. Peter Møller var en god kammerat, og mor fandt ud af at kontakte ham gennem Røde Kors.

En dag kom der brev fra ham

3-12-1945

Kære fru Jeppesen!

Mange tak for Deres brev, som jeg netop har fået. I sommer tænkte jeg på at opsøge Dem, men så kom jeg i tanker om, at det måske var bedst, at jeg lod være, fordi at jeg forstår Deres sorg så godt. Så mente jeg, at det ikke var værd at rive op i det gamle sår.

Men nu skal jeg fortælle Dem lidt om Marius.

Marius og jeg var rigtig gode venner, han var en flink og god ung mand, og jeg holdt af ham som min bedste ven. Men tyskerne kunne han ikke tåle at se, dem hadede han af et godt hjerte. Han bankede da også en tysker den aften i 43. Jeg kommer væk i tide, jeg kunne alligevel ingenting udrette, der var for mange tyskere, så jeg løb hjem, der havde jeg nemlig forskellige ting, som jeg skulle have haft gemt. Men tyskerne kom hurtigt efter, så jeg nåede ingenting.

Jeg har aldrig set, at Marius er blevet pint, og han har heller aldrig fortalt mig det, så det tror jeg ikke.

Marius var ved godt mod, selv den dag han fik dommen. Da sagde han til mig: "Gode ven Peter, nu skyder de mig og du kommer til Tyskland, men prøv på at stå det hele igennem. Når krigen er færdig, kommer du hjem igen, hvis du lever. Lad Gud hjælpe dig igennem alt det onde her nede. Tyskerne vinder aldrig krigen.

Den dag de skyder mig, kommer jeg hjem til min Gud."

Sådan sagde han til mig i krigsretten i København søndag den 21-11-1943. Nu har han det godt.

Kære fru Jeppesen. Vær stolt af Deres dreng.

Andet kan jeg ikke fortælle, og det ville Marius heller ikke have gjort. Hermed de bedste og kærligste hilsener til Dem og Deres og ønsket om alt godt i fremtiden

Deres Peter Møller